

Bilaga 1. Uppföljning av inriktningar

Inriktningar

Slåtterängar	
Inriktning:	Bibehåll slåtterareal (26 ha) och utöka där det är möjligt med minst 1 hektar.
Kommentar:	Under planperioden har 26-27 hektar slåtteräng hävdats årligen. En viktig förutsättning att nå målet med antal hektar slåtterängar är att driftsbudgeten för ängsslåttern säkras.
Kultiverad äng	
Inriktning:	Ställa om 100 ha vall till kultiverad äng.
Kommentar:	Arealen har varierat under planperioden men de senaste åren har 80-100 ha slagits en gång per säsong.
Strandängar	
Inriktning:	Fortsatt bete. Betesputs används vid behov (skötsel av rator) för att behålla miljöstöd från Jordbruksverket.
Kommentar:	Minskad areal betad strandäng i Lissma (14 ha) pga förlust av vattenbuffel. Ökad andel betad strandäng i Stensättra ca 1 ha. Betesputs av strandängar har inte genomförts varje år under planperioden. 2025 genomförs dock våtmarksslåtter på ett flertal platser. Arbete för att få tillbaka vattenbuffel har pågått under planperioden.
Ängar i staden (SMA)	
Inriktning:	Ställ om minst tio hektar gräsmatta till äng, det vill säga slåtter med upptag.
Kommentar:	Stadsmiljöavdelningen ansvarar för detta område och anger att 10,75 ha gräsyta sköts som äng i stadsmiljö. Natur- och klimatavdelningen har bidragit med underlaget över möjliga ängar att ställa om.
Betesmark	
Inriktning:	Arealen naturbetesmarker bibehålls och utökas till 300 ha. Betet koncentreras i högre grad till naturbetesmarker i stället för till vallar. Djurslag som har bra förutsättningar för våtmarksbete används i större utsträckning. Sambete med olika djurslag uppmuntras.
Kommentar:	2022 hävdades 221 ha naturbetesmark. Mellan 2023-2025 har 289-296 ha naturbetesmark hävdats. Totalt finns 394 ha kommunal naturbetesmark. Stora satsningar på stängsel i Stensättra och Björksättra-Lasättra har ökat arealen naturbetesmark. Stora externa djurhållare har tagits in för att sköta mark som tidigare varit arrenderad men där arrendatorerna har sagt upp avtalen.
Lövskogsskötsel	
Inriktning:	Lövskogsskötseln intensifieras och effektiviseras genom att 40 hektar åtgärdas årligen för att hinna igenom alla bestånd inom en 15-årsperiod. Områden med stort inslag av ek prioriteras.
Kommentar:	Under 2022–2023 genomfördes ca 30 ha lövskogsskötsel i Stensättra. 10 ha vid Näset och 6 ha vid Björksättra. För 2024 är 15 hektar lövskogsskötsel genomförd vid Sockenvägen och ca 10 ha lövskogsskötsel i Balingsholm och 9 ha vid Balingsta allé. 2025 genomfördes lövskogsskötsel på 20 ha i Kvarntäppan 3 ha vid Lissma herrgårdspark. Totalt har 103 ha lövskogsskötsel genomförts mellan 2022-2025.

Inriktningar	
Jätteträd	
Inriktning:	Samtliga 80 jätteekar med åtgärdsbehov friställs mellan 2022-2025 och åtgärderna redovisas på artportalen.se (skyddsvärda träd).
Kommentar:	Samtliga jätteträd med åtgärdsbehov friställdes under 2022-2023 med hjälp av arboristkonsult.
Skog intill bebyggelse	
Inriktning:	En mer proaktiv skötsel sker där Zon E besöks regelbundet och riskbedömning och åtgärd genomförs.
Kommentar:	Åtgärder sker i huvudsak efter inkomna felanmälningar. Ett mer systematiskt arbete med dessa ytor är påbörjat.
Generell skötsel	
Inriktning:	Åtgärder inom generell skötsel genomförs i mån av resurser 2022-2025.
Kommentar:	Få åtgärder har genomförts i områden med generell skötsel.
Bekämpning av invasiva arter	
Inriktning:	Fortsatt kartläggning av jätteleka och parkslide och publicering av publik karta med kända förekomster. Fortsatt systematisk bekämpning av jätteleka. Bekämpning av parkslide på utvalda platser samt intensifierad bekämpning av blomsterlupin i framför allt ängar och naturbetesmarker.
Kommentar:	Publicering av publik karta är genomförd. Systematisk bekämpning har skett av jätteleka inom naturreservat och blomsterlupin i slåtterängar. Stadsmiljöavdelningen utför bekämpning av parkslide på utvalda platser.
Gränsmarkering	
Inriktning:	Intensifiering av gränsmarkering med tre mil per år med start 2022.
Kommentar:	Förbättring av gränsmarkering har skett i Flemingsbergsskogen och Gömmaren men Björksättrahalvön, Gömsta äng, Ormlången, Lännskogen, Paradiset samt Korpberget kvarstår att markera.
Fri utveckling	
Inriktning:	Inga åtgärder genomförs med undantag för ledunderhåll och andra utpekade åtgärder i enlighet med respektive skötselplan.
Kommentar:	Underhåll av leder har skett inom områden med fri utveckling men i övrigt har få eller inga åtgärder vidtagits i områden med fri utveckling.
Ej planlagd naturmark	
Inriktning:	Ta fram skötselplan för naturmark utanför naturreservat och planlagd mark. Även naturmark inom planlagd mark kan behöva en skötselplan. Områden som är planerade att bevaras prioriteras.
Kommentar:	Ingen skötselplan har tagits fram för <i>ej planlagd naturmark</i> .
Anläggningar för friluftslivet	
Inriktning:	Samtliga vandringsleder och friluftsanordningar ska vara i bra skick. Fler spänger anläggs för att underlätta framkomlighet och minska markslitage och utjänta spänger byts ut. Fler ridleder markeras.
Kommentar:	En stor satsning på nya spänger har genomförts i Gömmaren, Paradiset, Ormlången och Gladö Kvarnsjöns naturreservat vilket förbättrat många vandringsleder och ökat tillgängligheten samtidigt som slitaget minskat. Inga

Inriktningar

	nya ridleder har markerats. Arbeta med att få samtliga vandringsleder och friluftsanordningar i bra skick kvarstår.
Vattenvård	
Inriktning:	Samtliga listade åtgärdsprojekt genomförs 2022-2025: <ul style="list-style-type: none"> - Projektering och genomförande av åtgärder i Ebbadalsdiket, Åtgärdsprogram för Orlången. - Projektera och genomföra åtgärder inom Flemingsbergsvikens avrinningsområde i Lövstaån/Glömstadalen, Åtgärdsprogram för Orlången. - Arrendeavtal med vattenskyddande åtgärder, åtgärder vid bland annat Sjötorp, Åtgärdsprogram för Orlången. - Genomförande av åtgärder i Balingsholmsdalgången. Åtgärdsprogram för Trehörningen.
Kommentar:	Våtmarksprojekten vid Ebbadalsdiket och Sjötorp är genomförda. Vattenvårdsprojektet i Balingsholmsån är påbörjat och en tredjedel av projektet är genomfört. Projektet Lövstaån är påbörjad och en förstudie finns framtagen. Total areal återskapad våtmark 2022-2025 är 30,6 hektar.
Åtgärder inom Tyresåns vattenvårdsförbund	
Inriktning:	Åtgärder vid bäcken från Mörtsjön genomförs 2022. Övriga åtgärder genomförs i mån av resurser.
Kommentar:	Ingen av de listade åtgärderna är genomförda. Åtgärden vid bäcken från Mörtsjön är påbörjad men inte slutförd. Däremot har åtgärder från Tyresåns nya samverkansprogram som att inventera potentiella våtmarker genomförts och 16 av dessa utpekade våtmarker har återskapats under 2025.

Teckenförklaring

Arbetet med att nå inriktningen är nådd

Arbetet med att nå inriktningen har kommit en bit på väg

Arbetet med att nå inriktningen har inte uppnåtts